

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Digitaliseerimismäärus - Liikmesriikide Teated](#) > Italy

Digitaliseerimismäärus - Liikmesriikide teated

Sisu koostaja:

Itaalia

Itaalia

Siin lehel on esitatud teave teadete kohta, mille liikmesriigid on esitanud määruse (EL) 2023/2844 alusel.

1. Riiklikud IT-portaalid kohtute või muude asutustega suhtlemiseks

Itaalias on loodud ja kasutusele võetud portaal, mis võimaldab kasutajatele ja spetsialistidele juurdepääsu telemaatilistele kohtuteenustele – telemaatikateenuste portaal (*Portale dei Servizi Telematici, PST*). Portaalil on esitatud lingid muudele ressurssidele suhtluseks tsiviil- ja kohtuasjades, sealhulgas e-kohus (*Tribunale Online*), mis võimaldab kohapealsetes hagita menetlustes osalevatel isikutel esitada menetlus- ja muid dokumente elektrooniliselt, ilma et hiljem oleks vaja esitada paberdokumente.

PST koosneb avalikust osast ja piiratud juurdepääsuga osast, mille kasutamiseks peab end autentima. Praegu saab end autentida kiipkaardiga [riiklik teenusekaart (*Carta Nazionale dei Servizi, CNS*), elektrooniline isikutunnistus (*Carta di Identità Elettronica, CIE*) või universaalne kaart kohtutöötajatele (Modello ATe-kaart)] või digitaalse identiteedi avaliku süsteemi kaudu (*Sistema Pubblico di Identità Digitale, SPID*).

2. Riigisisene õigus, mis puudutab videokonverentside kasutamist tsiviil- ja kaubandusajades

Kohaldatav õigusraamistik

Pärast seda, kui pandeemiast põhjustatud hädaolukorraga toimetulekuks võeti vastu erakorralised meetmed, on audiovisuaalse kaugühenduse kasutamine tsiviilasjadega seotud kohtuistungitel muutunud alaliseks võimaluseks (10. oktoobri 2022. aasta seadusandlik dekreet nr 149). Seega on videokonverentsi kasutamine ette nähtud ja seda reguleeritakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 127-bis (kohtuistungid audiovisuaalühenduse kaudu), kus on sätestatud järgmine: „Kohus võib ette näha, et kohtuistungid, sealhulgas avalikud kohtuistungid, peetakse audiovisuaalse kaugühenduse teel, kui istungile on kutsutud ainult advokaadid, menetluspooled, prokurör ja kohtu abiteenistujad. Pooli teavitatakse esimeses lõigus osutatud meetmest vähemalt 15 päeva enne kohtuistungit. Kõik menetluspooled võivad viie päeva jooksul alates kaugmeetodil toimuvast kohtuistungist etteteatamisest taotleda, et kohtuistung toimuks kohtus kohapeal. Võttes arvesse seda, kas poolte kohalolu on kohtuistungil võetavate meetmete seisukohast otstarbekas ja oluline, vastab kohus taotlusele viie päeva jooksul edasikaebamisele mittekuuluva kohtumäärusega ning võib samuti otsustada, et kohtuistung viiakse läbi nii, et vastava taotluse esitanud pooled viibivad kohapeal ja teised pooled osalevad audiovisuaalühenduse kaudu. Sellegipoolest võivad ka viimati nimetatud pooled otsustada kohalviibimise kasuks. Eriti kiireloomulistel asjaoludel, millele kohus osutab otsuses, võidakse teises lõigus osutatud tähtaegu lühendada.“ Seega võib Itaalia tsiviilkohtumenetlustes kohtuistungit pidada audiovisuaalse kaugühenduse (st videokonverentsi) teel, kui istungile on kutsutud ainult advokaadid, menetluspooled, prokuratuur ja kohtu abiteenistujad, see tähendab juhul, kui tunnistajate ärakuulamist ei toimu, sest tunnistajad tuleb alati ära kuulata kohtus kohapeal. Seetõttu ei ole Itaalia kohtutes tunnistajate ärakuulamine videokonverentsi teel lubatud. Praegu ei ole Itaalia õiguses sõnaselgeid sätteid videokonverentsi kasutamise kohta piiriülestes menetlustes, eeskätt puudub sõnaselge säte,

millega kas lubatakse või keelatakse mõnel teises liikmesriigis viibival menetluspoolel või tema esindajal osaleda kohtuistungil kaugmeetodil. Menetlused kohtuistungite pidamiseks kaugmeetodil on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku rakendussätete artiklis 196-duodecies, kus on ette nähtud järgmine: „Seadustiku artiklis 127-bis osutatud kohtuistung peetakse viisil, mis tagab kohtumenetluse võistlevuse põhimõtte järgimise ja menetluspoolte tegeliku osaluse ning kui tegemist ei ole avaliku kohtuistungiga, siis konfidentsiaalsuse. Kohaldatakse artiklit 84. Kohtuistungi protokollis märgitakse kohtuistungil osalejate kinnitused isikusamasuse kohta ning osalejad peavad tagama, et kohas, kus nad ühenduse loovad, ei viibi kõrvalisi isikuid ei kohapeal ega kaugühenduse teel. Kohtuistungil osalejad peavad oma kaamera hoidma kogu istungi jooksul sisselülitatuna. Nad ei tohi kohtuistungit salvestada. Kohta, kust kohtunik kohtuistungiga ühineb, käsitatakse kõigil eesmärkidel kohtusaalina ning kohtuistung loetakse toimuvaks kohtus, kus menetlus on pooleli. Justiitsministeeriumi automaatsete infosüsteemide peadirektor võtab vastu otsused, et teha kindlaks kohtuistungi audiovisuaalse kaugühenduse vahendid ja kehtestada nende kasutamise eeskirjad ning näha ette avaliku kohtuistungiga avalikuks tegemise viisid.“

Neid esmaseid õigusakte on täiendatud üksikasjalike rakendusaktidega, mille hulka kuuluvad justiitsministeeriumi automatiseeritud infosüsteemide peadirektori välja antud haldusotsused.

Allpool on esitatud kokkuvõtte Itaalias selles valdkonnas kehtiva õigusraamistiku põhielementidest.

1. Kes ja millal?

Kohus võib anda korralduse, et kohtuistung peetakse videokonverentsi teel, kui istungile on kutsutud ainult advokaadid, menetluspoolled, prokurör ja kohtu abiteenistujad.

2. Vastuväited

Kõik pooled (tingimusel, et isik ei puudu kohtuistungilt) võivad taotleda, et kohtuistung toimuks kohtus kohapeal. Võttes arvesse seda, kas poolte isiklik kohalolu on kohtuistungil täidetavate kohustuste seisukohast otstarbekas ja oluline, võib kohus anda edasikaebamisele mittekuuluva otsusega korralduse, et kohtuistung peetakse kohapeal või hübriidmeetodil.

3. Äraakuulamismenetlus reaalajas side kaudu

Videokonverentsi teel toimuv kohtuistung peetakse viisil, mis tagab kohtumenetluse võistlevuse põhimõtte järgimise ja menetluspoolte tegeliku osaluse ning kui tegemist ei ole avaliku kohtuistungiga, siis konfidentsiaalsuse.

4. Tagatised

Kohtuistungi protokoll sisaldab osalejate kinnitust oma isikusamasuse ja selle kohta, et neil puudub sideühendus kõrvaliste isikutega ning et kohas, kust osalejad on istungil osalemiseks ühenduse loonud, ei viibi kõrvalisi isikuid. Osalejad peavad hoidma oma kaamera kohtuistungil ajal sisselülitatuna ega tohi istungit salvestada.

5. Kohtuistungite dematerialiseerimine

Kohta, kust kohus kohtuistungiga ühineb, käsitatakse kõigil eesmärkidel kohtusaalina ning kohtuistung loetakse toimuvaks kohtuasutuses, kus menetlus on pooleli.

6. Tasud

Kohtuistungil videokonverentsi teel osalemise eest riigilõivu ei võeta.

Üldteave

Eespool kirjeldatud õigusaktid videokonverentsi kasutamise kohta kehtivad ka piiriüleste kohtuistungite puhul, välja arvatud juhul, kui see on ELi määruste või rahvusvaheliste konventsioonide alusel välistatud.

Videokonverentsi tohib tsiviil-, perekonna- ja kaubandusajade menetlemisel kasutada asjaomastes õigusaktides sätestatud juhtudel ja piirides.

Selleks et tagada tegelik ja võrdne juurdepääs õigusemõistmisele, austada võistlevuse ja poolte võrdsuse põhimõtet, pakkuda võimalust esitada kohtuasjas tõendeid ja argumente ning tagada õiglus tsiviilkohtumenetlustes, on sõnaselgelt sätestatud, et videokonferentsi teel toimuv kohtuistung tuleb korraldada nii, et tagada kohtumenetluse võistlevuse põhimõtte järgimine ja menetluspoolte tegelik osalus ning kui tegemist ei ole avaliku kohtuistungiga, siis konfidentsiaalsus. Kohtuistungi protokoll sisaldab osalejate kinnitust oma isikusamasuse ja selle kohta, et neil puudub sideühendus kõrvaliste isikutega ning et kohas, kust osalejad on istungil osalemiseks ühenduse loonud, ei viibi kõrvalisi isikuid.

Osalejad peavad hoidma oma kaamera kohtuistungi ajal sisselülitatuna ega tohi istungit salvestada.

Kohtuistungi võib pidada nii, et kõik pooled (sh kohtunik) osalevad kaugmeetodil videokonferentsi teel. Kui tegemist on avaliku kohtuistungiga, avaldab kohtusekretär Teamsi rakenduse genereeritud lingi kohtuasutuse veebisaidi asjaomases jaotises, kus on esitatud lingid, mille kaudu saab avalikel kohtuistungitel kaugmeetodil osaleda.

Avaldatud lingiga koos esitatakse menetluse üldine registrinumber, et kolmandad isikud saaksid selle täpselt tuvastada. Avaliku kohtuistungi lõpus eemaldab kohtusekretär lingi kohtu veebisaidilt. Kohtuistungil osalemiseks luuakse ühendus krüptitud kanali abil, mis põhineb asümmeetrilise krüptograafia algoritmidel.

Tehnilised kaalutlused ja koostalitlusvõime

Itaalias on kohtutes ja kinnipidamisasutustes olemas videokonferentsiseadmed.

Eeskätt kasutatakse kohtuistungite videokonferentsi teel korraldamiseks järgmisi vahendeid/platvorme.

- Paljudes kriminaalkohtute kohtusaalides on kättesaadav platvormi Avaya Equinox kohandatud lahendus krüptitud sidekanaliga; seda majutatakse kohtute ühtse võrgu (Rete di Giustizia Unitaria) sihtotstarbelises telemaatikavõrgus ja tegevust jälgitakse juhtruumist ning eriotstarbelise juhtimis- ja kontrollisüsteemiga, mis on osa kohtute haldusorgani taristust.
- Kohtusaalides, mis ei ole veel platvormi Avaya Equinox süsteemiga varustatud, kasutatakse Microsoft Teamsi (haldus-/juhtkeskuseteta) hübriidpilvepõhise juhtimis- ja kontrollisüsteemiga mitme rentnikuga andmekeskustes, mis asuvad Euroopa Liidu territooriumil (Iirimaa ja Madalmaades) ning mida haldab justiitsministeeriumi automaatsete infosüsteemide peadirektor, kusjuures justiitsministeerium on seansilogi pääsuvõtmete ainuomanik.

Nende süsteemide puhul tagatakse ühilduvus videokonferentsil osalejate ühendustarkvaraga. Eeskätt ühilduvad Windows 10 seadmed otseselt Microsoft Teamsiga.

Itaalia virtuaal-/hübriidistungitel kõige rohkem kasutatavad seadmed on Webcam Max Hub ja Innex Cube (90% kõigist kohtusaalidest). Kõik kriminaalkohtute saalid on varustatud sertifitseeritud ja ühilduvate seadmetega. Platvormi Avaya Equinox mitmik-videokonferentsisüsteemi on ühilduvuse tagamiseks kohandatud.

Selleks et kõik istungil osalejad (eriti kohtunik) tunneksid üksteist välimuselt ära ja näeksid nii küsimusi küsiva või ütlusi esitava kõneleja kui ka kuulajate reaktsioone videokonferentsi ajal, peavad kriminaalasjade kohtuistungitel kõik veebikaamerad näitama samal ajal kohtunikke ja kõiki kohtusaalis viibivaid või kaugühenduse teel osalevaid pooli, et tagada kohapealsele kohtuistungile omane kogemus.

Itaalia justiitsministeeriumil on kavas pakkuda sarnast teenust tsiviilasjade kohtuistungitel.

Kui osaleja ei räägi itaalia keelt soravalt, tagatakse talle Itaalia õiguse kohaselt professionaalne kahesuunaline suuline tõlge; täiendava toena on saadaval ka automaat- ja reaaliajatõlkevahendid ning transkriptsioonivahendid.

Ligipääsetavuse tagamiseks on kinnipidamisasutustes osa ruume varustatud kuuldeabiseadmetega piiratud liikumisvõimega või kuulmiskahjustusega isikutele. Lisaks on Microsoft Teamsis ja Windows 10-s olemas oma hõlbustustööriistad.

3. Riigisisene õigus, mis puudutab videokonferentside kasutamist

kriminaalasjades

1. Kes ja millal?

Videokonverentsi kasutamine on ette nähtud järgmistel juhtudel:

- kui sellega nõustuvad isikud, kes on kinni peetud või interneeritud kohtu jurisdiktsioonist väljaspool asuvas kohas või kelle suhtes kohaldatakse kaitsemeetmeid;
- kui kohus peab korraldama tunnistajate, ekspertide ja üksikisikute ärakuulamise, tingimusel et pooled on sellega nõus;
- kohtu omal algatusel, et kuulata ära salaagente, informaatoreid ja asjaomases süüteos või seotud süütegudes süüdistatavaid isikuid.

2. Asukoht – kaugmeetodil osalemine

Kohtuistung peetakse või toiming teostatakse kohtu tööpiirkonnas. Üks või mitu isikut võivad aga osaleda kaugmeetodil audiovisuaalühenduse teel mõnest muust kohtuasutusest või kohtupolitsei büroost, mis on kohtule teada, või mõnest muust asukohast, kui kohus seda lubab.

Kinnipeetavad ja interneeritud, kohtueelselt vahistatud, vahistatud või arestialused peavad ühenduse looma kinnipidamisasutusest, kus neid hoitakse. Advokaadid loovad ühenduse oma büroost või muust sobivast asukohast.

3. Ärakuulamismenetlus reaajas side kaudu

Audiovisuaalühendus peab tagama kohtumenetluse võistlevuse põhimõtte järgimise ja menetluspoolte tegeliku osaluse kohtuistungil ning selle, et kõik eri asukohtades asuvad osalejad näeksid ja kuuleksid üksteist samal ajal ja hästi. Avalikest kohtuistungitest tuleb sobival viisil teatada.

4. Tagatised

Toimingu teostamine või kohtuistung salvestatakse audiovisuaalseadmete abil. Advokaatidel või nende asetäitjatel on igal juhul õigus viibida kliendi juures.

Samuti on advokaatidel või nende asetäitjatel igal juhul õigus üksteisega ja kliendiga konfidentsiaalselt asjakohaste tehniliste vahendite abil nõu pidada.

Üldjuhul viibib kohas, kust isikud teostavad kaugühenduse teel toimingut või osalevad kohtuistungil, kohtuniku või prokuröri abiteenistuja, kes kinnitab kõnealuste isikute isikusamasuse ja koostab menetluse protokollid.

Justiitsministeerium kannab hoolt selle eest, et telemaatiline ühendus kohtuga luuakse sobivate sidevõrkude või -kanalite kaudu, et tagada andmeedastuse terviklus ja turvalisus.

5. Tasud

Kohtuistungil videokonverentsi teel osalemise eest ei võeta riigilõivusid ega tasusid.

6. Üldteave

Eespool kirjeldatud õigusaktid videokonverentsi kasutamise kohta kehtivad ka piiriüleste kohtuistungite puhul, välja arvatud juhul, kui see on ELi määruste või rahvusvaheliste konventsioonide alusel välistatud.

Videokonverentsi tohib kriminaalkohtumenetlustes kasutada asjaomastes õigusaktides sätestatud juhtudel ja piirides.

Sõnaselge nõue on see, et audiovisuaalühendus peab tagama kohtumenetluse võistlevuse põhimõtte järgimise ja menetluspoolte tegeliku osaluse toimingu teostamisel või kohtuistungil ning selle, et kõik eri asukohtades asuvad osalejad näeksid ja kuuleksid üksteist samal ajal ja hästi. Avalikest kohtuistungitest tuleb sobival viisil teatada.

Osalejad peavad hoidma oma kaamera kohtuistungil ajal sisselülitatuna ega tohi istungit salvestada.

Õiguse kohaselt on menetluspoolel õigus advokaadi abile enne kohtuistungit ja selle ajal. Kohtuistungil tagatakse advokaadi ja kliendi vahelise suhtluse konfidentsiaalsus.

Microsoft Teamsis peetavate kohtuistungite korral tagatakse konfidentsiaalsus rühmaruumide abil. Platvormi Avaya Equinox mitmik-videokonverentsisüsteemi abil peetavates kohtuistungites kasutatakse VoIP süsteemil põhinevat eraldiseisvat kanalit.

Rahvusvaheliste õigusabitaotluste korral tehakse välismaise ametiasutuse esitatud numbril kõne kanalikommutatsiooniga üldkasutatavasse telefonivõrku (PSTN).

Kohtuistungist teatatakse avalikkusele, välja arvatud juhul, kui see on õiguse alusel keelatud; kohtuistung toimub alati nii, et kohtunik viibib üldsusele avatud kohtusaalis kohapeal ning audiovisuaalsüsteeme kasutatakse üksnes juhul, kui teatavad menetluspoolad osalevad kohtuistungil kaugmeetodil.

Tehnilised kaalutlused ja koostalitlusvõime

Itaalias on kohtutes ja kinnipidamisasutustes olemas videokonverentsiseadmed.

Eeskätt kasutatakse kohtuistungite videokonverentsi teel korraldamiseks järgmisi vahendeid/platvorme.

- Paljudes kriminaalkohtute kohtusaalides on kättesaadav platvormi Avaya Equinox kohandatud lahendus krüptitud sidekanaliga; seda majutatakse kohtute ühtse võrgu (Rete di Giustizia Unitaria) sihtotstarbelises telemaatikavõrgus ja tegevust jälgitakse juhtruumist ning eriotstarbelise juhtimis- ja kontrollisüsteemiga, mis on osa kohtute haldusorgani taristust.
- Kohtusaalides, mis ei ole veel platvormi Avaya Equinox süsteemiga varustatud, kasutatakse Microsoft Teamsi (haldus-/juhtkeskuse) hübriidpilvepõhise juhtimis- ja kontrollisüsteemiga mitme rentnikuga andmekeskustes, mis asuvad Euroopa Liidu territooriumil (Iirimaa ja Madalmaades) ning mida haldab justiitsministeeriumi automaatsete infosüsteemide peadirektor, kusjuures justiitsministeerium on seansilogi pääsuvõtmete ainuomanik.

Nende süsteemide puhul tagatakse ühilduvus videokonverentsil osalejate ühendustarkvaraga. Eeskätt ühilduvad Windows 10 seadmed otseselt Microsoft Teamsiga.

Itaalia virtuaal-/hübriidistungitel kõige rohkem kasutatavad seadmed on Webcam Max Hub ja Innex Cube (90% kõigist kohtusaalidest). Kõik kriminaalkohtute saalid on varustatud sertifitseeritud ja ühilduvate seadmetega. Platvormi Avaya Equinox mitmik-videokonverentsisüsteemi on ühilduvuse tagamiseks kohandatud.

Selleks et kõik istungil osalejad (eriti kohtunik) tunneksid üksteist välimuselt ära ja näeksid nii küsimusi küsiva või ütlusi esitava kõneleja kui ka kuulajate reaktsioone videokonverentsi ajal, peavad kriminaalasjade kohtuistungitel kõik veebikaamerad näitama samal ajal kohtunikke ja kõiki kohtusaalis viibivaid või kaugühenduse teel osalevaid pooli, et tagada kohapealsele kohtuistungile omane kogemus.

Kui osaleja ei räägi itaalia keelt soravalt, tagatakse talle Itaalia õiguse kohaselt professionaalne kahe-suunaline suuline tõlge; täiendava toena on saadaval ka automat- ja reaalaajatõlkevahendid ning transkriptsioonivahendid.

Ligipääsetavuse tagamiseks on kinnipidamisasutustes osa ruume varustatud kuuldeabiseadmetega piiratud liikumisvõimega või kuulmiskahjustusega isikutele. Lisaks on Microsoft Teamsis ja Windows 10-s olemas oma hõlbustustööriistad.

Ära kuulamist videokonverentsi kaudu reguleeritakse peamiselt – ka kahtlustatavate või süüdistatavate korral – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/41/EL (mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades) artikliga 24, mille kohaselt kasutatakse seda üksnes uurimise eesmärgil, st kahtlustatava või süüdistatava ülekuulamiseks, ning seega mitte lihtsalt menetlustel osalemiseks. Peale selle peab kahtlustatav või süüdistatav andma nõusoleku ära kuulamiseks videokonverentsi kaudu. Sellise nõusoleku andmisest keeldumine on direktiivi artikli 24 lõike 2 punktis a loetletud ühe põhjusena, mille alusel võidakse Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda.

Mis puudutab riigisisese õiguse sätteid, siis on üldeeskirjad sätestatud kriminaalmenetluse seadustiku uues

jaotises II-bis, mis lisati 10. oktoobri 2022. aasta seadusandliku dekreeidi nr 150 artikli 8 lõikega 1 alates 30. detsembrist 2022 vastavalt seadusandliku dekreeidi nr 150/2022 artikli 99-bis lõikele 1, mis lisati 31. oktoobri 2022. aasta dekreetseaduse nr 162 (mis muudeti koos muudatustega seaduseks 30. detsembri 2022. aasta seadusega nr 199) artikli 6 lõikega 1.

Võttes arvesse uusimaid sätteid, mis kehtestati 19. märtsi 2024. aasta seadusandliku dekreediga nr 31, reguleeritakse kõnealust küsimust praegu kriminaalseadustiku artiklitega 133-bis ja 133-ter, kus on sätestatud järgmine.

„Artikkel 133-bis. Üldsäte

Kui kohus näeb ette, et teatav toiming teostatakse kaugmeetodil või et üks või mitu poolt osaleb toimingu teostamisel või kohtuistungil kaugmeetodil, kohaldatakse artikli 133-ter sätteid, välja arvatud juhul, kui sätestatud on teisiti.

Artikkel 133-ter. Kaugmeetodil osalemine – menetlused ja tagatised

- 1. Kui kohtus näeb ette, et teatav toiming teostatakse kaugmeetodil või et üks või mitu poolt osaleb toimingu teostamisel või kohtuistungil kaugmeetodil, avaldab ta põhjendatud määruse. Kui määrust ei anta välja kohtuistungil, toimetatakse see pooltele kätte koos otsusega, milles määratakse kindlaks toimingu teostamise või kohtuistungi pidamise kuupäev, vähemalt kolm päeva enne kõnealust kuupäeva, välja arvatud kiireloomulistel juhtudel, ilma et see piiraks vajadust tagada advokaadi võimalus kasutada lõikes 7 osutatud õigusi. Määrusest teavitatakse ka asjaomaseid asutusi.*
- 2. Lõikes 1 osutatud juhtudel luuakse audiovisuaalühendus kohtusaali või -asutuse ning selle koha vahel, kus asuvad isikud, kes teostavad toimingu või osalevad kohtuistungil kaugmeetodil. Kohta, kus asuvad isikud, kes teostavad toimingu või osalevad kohtuistungil kaugmeetodil, käsitatakse kohtusaalina.*
- 3. Tühisuse sanktsiooni põhimõtte alusel luuakse audiovisuaalühendus viisil, mis tagab kohtumenetluse võistlevuse põhimõtte järgimise ja menetluspoolte tegeliku osaluse toimingu teostamisel või kohtuistungil ning selle, et kõik eri asukohtades asuvad osalejad näeksid ja kuuleksid üksteist samal ajal ja hästi. Avaliku kohtuistungi korral teatakse kaugmeetodil teostatavatest toimingutest asjakohasel viisil avalikkusele. Toimingu teostamine või kohtuistung salvestatakse igal juhul audiovisuaalseadmete abil.*
- 4. Ilma et see piiraks lõigete 5, 6 ja 7 kohaldamist, loovad isikud, kes teostavad toimingu või osalevad kohtuistungil kaugmeetodil, ühenduse mõnest muust kohtusaalist või kohtupolitsei büroost, mille kohus on määranud, olles kontrollinud, et saadaval on sobivad tehnilised seadmed ja täidetud on logistilised nõuded audiovisuaalühenduse loomiseks.*
- 5. Kinnipeetavad ja interneeritud, kohtueelselt vahistatud, vahistatud või arestialused, kes teostavad toimingut või osalevad kohtuistungil kaugmeetodil, loovad ühenduse kinnipidamisasutusest, kus neid kinni peetakse.*
- 6. Pärast poolte ärakuulamist võib kohus lubada isikutel, kes teostavad toimingut või osalevad kohtuistungil kaugmeetodil, luua ühenduse muust kohast kui lõikes 4 osutatud koht.*
- 7. Advokaadid loovad ühenduse oma büroost või muust sobivast asukohast. Advokaatidel või nende asetäitjatel on igal juhul õigus viibida kohas, kus viibib klient. Samuti on advokaatidel või nende asetäitjatel igal juhul õigus üksteisega ja kliendiga asjakohaste tehniliste vahendite abil nõu pidada.*
- 8. Lõigetes 4 ja 5 osutatud juhtudel ning – kui kohus ei ole sätestanud teisiti – lõikes 6 osutatud juhul viibib kohas, kus asuvad isikud, kes teostavad toimingut või osalevad kohtuistungil kaugmeetodil, kohtu või prokuratuuri abiteenistuja (kes võidakse valida lõikes 4 osutatud kohtu teenistuses olevate abiteenistujate hulgast) või kohtupolitsei ametnik (eelistatavalt keegi kohtupolitsei osakondade töötajatest, kes ei osale parasjagu ega ole varem osalenud uurimis- ega kaitsetöös, mis on seotud süüdistatavaga või temaga seonduvate faktidega), kes kontrollivad kõnealuste isikute isikusamasust ja koostavad teostatud tegevuse aruande kooskõlas artikliga 136. Selles aruandes kinnitatakse ka vastavust lõike 3 esimesele lausele ning lõike 7 teisele ja kolmandale lausele ning kirjeldatakse ettevaatusabinõusid, mida on võetud selleks, et tagada ärakuulamise korrektsus seoses kohaga, kus isik viibib, ning igasuguste selliste asjaolude puudumine, mis takistavad või piiravad kõnealusel isikul kasutamast oma õigusi ja volitusi.“*

Täiendavad eeskirjad kaugmeetodil osalemise kohta on kehtestatud allpool osutatud sätetes.

Kohtueelse menetluse etapis võib prokurör kriminaalmenetluse seadustiku artikli 360 lõike 3-bis kohaselt, mis lisati 10. oktoobri 2022. aasta seadusandliku dekreeidi nr 150 artikli 18 lõike 1 punktiga a, lubada uurimisel isikul, süüteo ohvril ja kõigil advokaatidel ja eksperttunnistajatel, kes seda taotlevad, osaleda kaugmeetodil

ekspertide nimetamisel või ühekordsel tehnilisel uurimisel.

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 370 lõike 1-bis kohaselt, mis lisati 10. oktoobri 2022. aasta seadusandliku dekreeedi nr 150 artikli 18 lõike 1 punkti d alapunktiga 1, võib prokurör ette näha, et kahtlustatava ülekuulamine, isegi kui see on delegeeritud kohtupolitseile, viiakse läbi kaugmeetodil, kui kahtlustatav ja tema advokaat annavad selleks nõusoleku.

Mis puudutab kohtupolitsei tegevust, siis on lisaks eespool osutatud juhtumile kriminaalmenetluse seadustiku artikli 350 lõikes 4-bis, mis lisati 10. oktoobri 2022. aasta seadusandliku dekreeedi nr 150 artikli 17 lõike 1 punktiga b, sätestatud, et kahtlustatava võib uurimise eesmärgil üle kuulata (*sommario informazioni*) kaugmeetodil. Peale selle on kostja osalemine kaugmeetodil sõnaselgelt ette nähtud järgmistel juhtudel: selliste määruste läbivaatamine, millega on kehtestatud sunnimeede, kooskõlas kriminaalmenetluse seadustiku artikli 309 lõikega 8-bis; ülekuulamine väljaandmismenetluse korral kriminaalmenetluse seadustiku artikli 703 lõike 2 alusel või vahistamise korral kriminaalmenetluse seadustiku artikli 717 lõike 2 alusel. Kohtumenetluse etapis on kriminaalmenetluse seadustiku artikli 496 lõikega 2-bis, mis lisati 2022. aasta seadusandliku dekreeedi nr 150 artikli 30 lõike 1 punktiga g, ette nähtud, et tunnistajad, eksperdid, tehnilised nõustajad, seotud menetluste kostjad ja eraisikud võib kohtu taotlusel üle kuulata kaugmeetodil, kui pooled annavad selleks nõusoleku ja konkreetse õigussättega ei ole ette nähtud teisiti.

Samaväärne säte on lisatud kriminaalmenetluse seadustiku artikli 422 lõikesse 2, mida on muudetud 2022. aasta seadusandliku dekreeedi nr 150 artikli 23 lõike 1 punktiga h ning milles käsitletakse täiendavate tõendite kogumist eeluurimiskohtuniku poolt. Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 441 lõikes 6 esitatud viite alusel kehtib see ka kiirmenetluste (*giudizio abbreviato*) suhtes.

Asjaomase isiku kaugmeetodil osalemine on samuti sõnaselgelt ette nähtud järgmistel juhtudel: järelevalvemenetluses vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku artikli 678 lõikele 3.2; täitemenetluses vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku artikli 666 lõikele 4.

Kui välismaal kinni peetud kostjat ei ole võimalik Itaaliale üle anda, reguleeritakse kaugmeetodil osalemist kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 205-ter, mis lisati 5. oktoobri 2001. aasta seaduse nr 367 artikliga 16 ning mida muudeti 10. oktoobri 2022. aasta seadusandliku dekreeedi nr 150 artikli 41 lõike 1 punkti hh alapunktidega 1 ja 2 alates 30. detsembrist 2022 vastavalt 31. oktoobri 2022. aasta seadusandliku dekreeedi nr 162 artiklile 6.

Artikli täistekst on esitatud allpool.

„Artikkel 205-ter. Välismaal kinni peetud kostjate osalemine kohtuistungil kaugmeetodil

1. Välismaal kinni peetud kostjad, keda ei ole võimalik Itaaliale üle anda, osalevad kohtuistungil audiovisuaalühenduse teel, kui see on ette nähtud rahvusvaheliste lepingutega, ja kooskõlas nendes lepingutes sätestatud eeskirjadega. Kõigis sellistes küsimustes, mida ei reguleerita sõnaselgelt rahvusvaheliste lepingutega, kohaldatakse seadustiku artiklit 133-ter.
2. Osalus audiovisuaalühenduse teel ei ole võimalik juhul, kui teine riik ei taga, et toiminguteostamise asukohas saab viibida advokaat või tema asetäitja või kui advokaadil või asetäitjal ei ole võimalust kliendiga privaatselt rääkida.
3. Kostjal on õigus tõlgi kohalolule, kui ta ei räägi toiminguteostamise kohas kõneldavat keelt või keelt, milles teda küsitletakse.
4. Kostja kinnipidamine välismaal ei ole alus kohtuistungil peatamiseks või edasilükkamiseks, kui kohtuistungil on võimalik osaleda audiovisuaalühenduse teel ning kostja ei anna nõusolekut või keeldub osalemast. Seadustiku artikli 420-ter sätteid kohaldatakse mutatis mutandis.

Tunnistajad või eksperdid osalevad audiovisuaalühenduse teel peetaval kohtuistungil rahvusvahelistes lepingutes sätestatud menetluste ja tingimuste alusel. Kõigis sellistes küsimustes, mida ei reguleerita sõnaselgelt, kohaldatakse seadustiku artiklit 133-ter.“

4. Menetlustega seotud kulud tsiviil- ja kaubandusajades

Määruse kohaselt kehtib teavitamisnõue üksnes teabe suhtes, mis on seotud määruse I ja II lisas loetletud õigusaktides osutatud menetlustega, konkreetsemalt nende menetlustega, mille puhul saab kasutada Euroopa

elektronilist juurdepääsupunkti.

Üldeeskirjad on aga sätestatud presidendi 30. mai 2002. aasta dekreedis nr 115 (kohtukulused käsitlev konsolideeritud seadus) artiklites 9–18-bis, samuti 27. mai 2005. aasta seadusandlikus dekreedis nr 116, mis käsitleb teise õigusakti, direktiivi 2003/8/EÜ (millega parandatakse õiguskaitse kättesaadavust piiriüleste vaidluste korral, kehtestades sellistes vaidlustes antava tasuta õigusabi kohta ühised miinimumeeskirjad) rakendamist.

Itaalia õiguses on presidendi dekreet nr 115/2002 (kohtukulused käsitlev konsolideeritud seadus, TUSG) peamine õigusakt kõigi eri rubriikide alla kuuluvate kohtukulude osas, mida eraisikud peavad kandma selleks, et pääseda juurde õigusemõistmisele tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjades (v.a tasuta õigusabi korral, vt TUSGi artikkel 8).

Sellele vastavalt on kõnealuses presidendi dekreedis sätestatud eeskirjad ja juhised, mis tuleb kasutajatele määruse (EL) 2023/2844 alusel anda tasude (kulude) kohta, mida liikmesriigi kohtu (sh piiriülestes) kohtumenetluses osalev pool kandma peab.

Täpsemalt on need tasud järgmised:

hagi esitamisel tasutav riigilõiv (*contributo unificato*), eraisikute poolt riigile makstav kindlasummaline ettemakse, kätetoimetamise tasud, ära kirjade ja tõendite väljastamise tasud,

registreerimisele kuuluvate dokumentide registritasu (presidendi 26. aprilli 1986. aasta dekreet nr 131).

Riigilõivu tuleb tasuda tsiviilkohtumenetluse – sealhulgas maksejõuetusmenetluse ja hagita menetluse – ning haldus- ja maksuasjade menetluste igas astmes artiklis 13 sätestatud summades ja piiramata artikli 10 sätete kohaldamist (TUSGi artikkel 9). Lõivu peab maksma pool, kes algatab menetluse, esitab hagiavalduse või taotleb sundvõõrandamise täitemenetluses arestitud vara eraldamist või müüki (TUSGi artikli 14 lõige 1). Kõnealune pool peab algses hagiavalduses hageja nõuete all konkreetselt märkima menetluse väärtuse, mis on kindlaks määratud kooskõlas kriminaalmenetluse seadustikuga (intressita) (TUSGi artikli 14 lõige 2). Pool, kes esitab vastuhagi või nõude kaaskostja vastu, kaasab menetlusse kolmanda isiku või astub menetlusse vabatahtlikult, peab tasuma eraldi riigilõivu (TUSGi artikli 14 lõige 3). Algset riigilõivu tuleb suurendada, kui nõuet muudetakse või sellele lisatakse teine nõue, millega kaasneb kohtuasja väärtuse suurenemine (TUSGi artikli 14 lõige 3). Riigilõivu summad on kindlaks määratud TUSGi artikli 13 lõike 1 punktides a–g vastavalt kohtuasja väärtusele (st nõude väärtus, isegi kui see ei ole tuvastatud), välja arvatud juhul, kui kehtivad konkreetsete menetluste suhtes kohaldatavad erieeskirjad. Olenevalt menetlusest võivad need summad olla suuremad või väiksemad; eeskätt suurendatakse summat edasikaebuste korral (lõivu suurendatakse poole võrra), kassatsioonikohtus algatatud menetluste puhul (lõivu kahekordistatakse) või spetsialiseerunud kodade käsitletavate menetluste puhul, millele on osutatud 27. juuni 2003. aasta seadusandlikus dekreedis nr 168 (lõivu kahekordistatakse). Lisaks on kinnisasjaga seotud täitemenetluse riigilõiv 278,00 eurot. Muu täitemenetluse puhul vähendatakse seda summat poole võrra. Kui täitemenetlus on seotud vallasvaraga, mille väärtus on väiksem kui 2500 eurot, on riigilõiv 43,00 eurot. Täitetoimingu vaidlustamise menetluse riigilõiv on 168,00 eurot. Summat vähendatakse poole võrra tsiviilkohtumenetluse seadustiku IV raamatu I jaotises sätestatud erimenetluse korral, sealhulgas maksekäsu või pankroti väljakuulutamise otsuse vaidlustamise ning konkreetsete era- ja avaliku sektori töösuhetega seotud vaidluste korral (välja arvatud vaidlused, mille suhtes kohaldatakse täielikku maksevabastust). Pankrotimenetluse korral (alates pankroti väljakuulutamise otsusest kuni menetluse lõpetamiseni) tuleb maksta riigilõivu summas 851,00 eurot. Pankrotiavalduse esitamise eest aga riigilõivu tasuda ei tule.

Riigisisises õiguses on TUSGi artikli 10 alusel ette nähtud konkreetsed erandid. Eelkõige ei kohaldata riigilõivu lapsele elatise maksmisega seotud vastulausemenetlustes ja ajutiste meetmete kohaldamise menetlustes (sh täitmisetapis) ning muudes lastega seotud menetlustes. Riigilõivu ei tule tasuda teovõimetuse, piiratud teovõimega ja eestkostja määramisega (*amministratore di sostegno*) seotud menetlustes; isiku teadmata kadunuks või oletatavalt surnuks tunnistamisega seotud menetlustes; laste, teovõimetute ja piiratud teovõimega isikutega seotud hagita menetlustes.

Eraisikute poolt tsiviilkohtumenetluses riigile makstav kindlasummaline ettemakse (TUSGi artikkel 30) koosneb TUSGi artiklis 30 ette nähtud kindlasummalisest lõivust (27,00 eurot), mille peab tasuma pool, kes algatab menetluse, esitab hagiavalduse või taotleb sundvõõrandamise täitemenetluses arestitud vara eraldamist või müüki.

Poolte taotlusel toimuva kättetoimetamise tasud (TUSGi artikkel 32 jj) hõlmavad dokumendi kättetoimetamise eest vastutavate kohtuametnike reisikulud ja teenustasu, mille pooled neile maksavad. Ühekordse tasu (*diritto unico*) suurus on sätestatud TUSGi artiklis 34 ja reisirahvara suurus TUSGi artiklis 35.

Kuni TUSGi artikli 40 lõikega 1 ette nähtud määruse vastuvõtmiseni reguleeritakse ära kirjade ja tõendite väljastamise tasud TUSGi artikliga 266 jj. Neid tuleb tasuda kohtutoimikus sisalduvate dokumentide ära kirjade või kohtukantseleilt nõutavate tõendite väljastamise eest. TUSGi artikli 40 kohaselt on paber kandjal ära kirjade väljastamise tasud vähemalt 50% suuremad kui elektrooniliste ära kirjade väljastamise tasud. Igal juhul ei võeta tasu kinnitamata ära kirja eest, kui sellise ära kirja väljastab elektroonilisest kohtutoimikust isik, kellel on sellele juurdepääsu õigus. Kohtutoimikus sisalduvate dokumentide ära kirjade väljastamise eest makstavate tasude summad juhul, kui nende ära kirjade õigsust ei ole vaja kinnitada, on sätestatud TUSGi lisa 6 tabelis. Dokumentide kinnitatud ära kirjade väljastamise eest makstavate tasude summad on sätestatud TUSGi lisa 7 tabelis. Dokumentide mittepaber kandjal ära kirjade väljastamise eest makstava tasu summa on sätestatud TUSGi lisa 8 tabelis. Kahe päeva jooksul väljastatavate paber kandjal ära kirjade eest tuleb maksta kolmekordset tasu olenemata sellest, kas tegemist on kinnitatud ära kirjaga või mitte (TUSGi artikkel 270). Ära kirjade ja tõendite väljastamise tasud kohandatakse iga kolme aasta järel vastavalt tööliste ja teenistujate perekondade tarbijahinnaindeksi muutusele, mille on kolmel eelneval aastal kindlaks teinud ISTAT; sel eesmärgil avaldab justiitsministeerium määruse pärast konsulteerimist majandus- ja rahandusministeeriumiga (TUSGi artikkel 274). Praegu on summad sätestatud justiitsministeeriumi 9. juuli 2021. aasta dekreedis (avaldatud Itaalia ametlikus väljaandes nr 184, 3.8.2021).

Registritasu tuleb tasuda presidendi dekree di nr 131/1986 (registritasu käsitlev konsolideeritud seadus) artiklis 37 konkreetselt nimetatud kohtudokumentide ja -aktide korral, st tsiviilkohtuvaidluste lahendamise ga tegelevate kohtuorganite aktid, millega lõpetatakse kogu menetlus või osa sellest, viivitamata täitmisele pööratavad ettekirjutused, täitekorraldused, mis on seotud vahekohtuotsustega ning välismaiste kohtuotsuste täidetavaks tunnustamise otsustega. Nende aktide korral tuleb registritasu maksta ka juhul, kui see on dokumendi registreerimise ajal vaidlustatud või seda saab registreerimise ajal endiselt vaidlustada. Tasu võidakse aga tasaarveldada või tagasi maksta, kui vastavad aktid hiljem lõpliku kohtuotsusega tühistatakse. Vaidluste kohtuvälisel lahendamisel sõlmitud kokkuleppeid, mille pooleks on riigiasutus, käsitatakse samaväärsena lõpliku kohtuotsusega. Registreerimisele kuuluvate kohtudokumentide eest makstava tasu summa on sätestatud konsolideeritud seaduse lõivusid käsitleva lisa artiklis 8.

Eespool viidatud eeskirjad kehtivad järgmise suhtes:

- järgmiste õigusaktide kohased piiriüle sed vaidlused: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus; ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta;
- järgmiste õigusaktide kohased tunnustamis-, täite- või tunnustamisest keeldumise menetlused: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandus asjades; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 606/2013 tsiviilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta; nõukogu määrus (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes; nõukogu määrus (EL) 2016/1103, millega rakendatakse tõhustatud koostööd kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas abieluvararežiime käsitlevates asjades; nõukogu määrus (EL) 2016/1104, millega rakendatakse tõhustatud koostööd kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades; nõukogu 25. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1111, mis käsitleb kohtualluvust, abieluasjade ja vanemliku vastutusega seotud kohtuasjades tehtud lahendite tunnustamist ja täitmist ning rahvusvahelisi lapserõõve;
- järgmiste dokumentide väljastamise, parandamise ja kehtetuks tunnustamise menetlused: määruses (EÜ) nr 4/2009 (vt eespool) sätestatud väljavõtted, määruses (EL) nr 650/2012 (vt eespool) sätestatud Euroopa pärimistunnistus ja tõendid, määruses (EL) nr 1215/2012 (vt eespool) sätestatud tunnistused ning määrustes (EL) nr 606/2013 (vt eespool), (EL) 2016/1103 (vt eespool), (EL) 2016/1104 (vt eespool) ja (EL) 2019/1111 (vt eespool) sätestatud tõendid;

- nõuded, mille on maksejõuetusmenetluses esitanud teises liikmesriigis asuv võlausaldaja vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta) artiklile 53;
- füüsiliste või juriidiliste isikute või nende esindajate suhtlus keskasutustega vastavalt määrustele (EÜ) nr 4/2009 (vt eespool) ja (EL) 2019/1111 (vt eespool) või pädevate asutustega vastavalt nõukogu direktiivi 2003/8/EÜ (millega parandatakse õiguskaitsse kättesaadavust piiriüleste vaidluste korral, kehtestades sellistes vaidlustes antava tasuta õigusabi kohta ühised miinimumeeskirjad) IV peatükile.

Mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 655/2014 (millega luuakse pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades), siis on TUSGi artikli 13 lõikes 6-*quinquies* sätestatud erieeskiri, milles täpsustatakse selle ELi määruse kohaldamisalasse kuuluvate mitmesuguste piiriüleste vaidluste korral makstava riigilõivu summad.

Eeskätt kohaldatakse vaidluste korral, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määruses (EL) nr 655/2014 (millega luuakse pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades), järgmisi summasid:

1. määruse (EL) nr 655/2014 artiklite 21 ja 37 kohaste menetluste puhul artikli 13 lõike 1 punktis b ja lõikes 1-*bis* sätestatud summad;
2. määruse (EL) nr 655/2014 artiklite 8, 33 ja 35 kohaste menetluste puhul artikli 13 lõikes 3 sätestatud summad;
3. määruse (EL) nr 655/2014 artikli 34 kohaste menetluste puhul artikli 13 lõikes 1 sätestatud summad;
4. määruse (EL) nr 655/2014 artikli 14 kohaste menetluste puhul artikli 13 lõikes 1-*quinquies* sätestatud summad.

Sellega ei piirata piisavate vahenditeta poole võimalust saada tasuta õigusabi, mis on ette nähtud ja mida reguleeritakse presidendi dekreeidi nr 115/2002 (TUSG) III osaga, millega kohaldatakse põhiseaduse artikli 24 lõiget 3, kus on sätestatud, et võtta tuleb asjakohaseid meetmeid selle tagamiseks, et piisavate vahenditeta isikud saavad teha kohtus toiminguid ja end kaitsta.

Eeskätt on TUSGi artiklis 8 sätestatud järgmine: „1. Kumbki pool kannab enda teostatavate ja taotletavate menetlustoimingute kulud ning teeb ettemakse menetluseks vajalike toimingute kulude katmiseks, kui see on õiguse kohaselt nõutav või kohus nii määrab. 2. Kui poolel on õigus tasuta õigusabile, tehakse talle kooskõlas käesoleva konsolideeritud seaduse III osaga riigikassast ettemaks kulude katteks või kulud tasutakse arve alusel hiljem.“

Eeskätt on TUSGi (kohtukulused käsitlev konsolideeritud seadus) artiklis 74 sätestatud, et tasuta õigusabi antakse tsiviilkohtu- ja halduskohtumenetlustes ning raamatupidamis- ja maksuasjadega seotud menetlustes ning hagita menetlustes, et kaitsta piisavate rahaliste vahenditeta kodanikke, kelle nõue ei ole ilmselgelt põhjendamatu. TUSGi artikli 75 kohaselt tuleb tasuta õigusabi tagada kõigis menetlusastmetes ja -etappides ning kõigis menetlustes, olenemata sellest, kas tegemist on tulenevate või täiendavate või muul viisil seotud menetlustega. Tasuta õigusabi käsitlevad eeskirjad kehtivad *mutatis mutandis* ka täitmisele pööramise etapile, kohtulikule kontrollile, kassatsioonimenetlusele ja kohtulahendi vaidlustamisele kolmanda isiku poolt, samuti menetlustes, mis on seotud julgeolekumeetmete või tõkenditega, ning teise astme kriminaalkohtute (*tribunale di sorveglianza*) käsitletavates menetlustes tingimusel, et asjaomast isikut abistab kohustuslikus või vabatahtlikus korras advokaat või eksperttunnistaja.

Tasuta õigusabi antakse kodanikele, kellel puuduvad piisavad vahendid (TUSGi artikkel 74).

Tsiviilkohtumenetluses kehtib piisavate vahenditeta kodanike õigus saada tasuta õigusabi ka riigi territooriumil seaduslikult elavatele välismaalastele, kodakondsuseta isikutele ja mittetulundusüksustele või -ühendustele, kes ei tegele majandustegevusega (TUSGi artikkel 119). Kooskõlas 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooniga on õigus saada tasuta õigusabi ka varjupaigataotlejatel, kui neil puuduvad piisavad vahendid. Välisriigi kodanik, kelle kohta on tehtud väljasaatmisotsus, võib saada tasuta õigusabi kohtus (TUSGi artikkel 142). Pankrotivara korral saab tasuta õigusabi juhul, kui vara ei ole piisav kohtukulude katmiseks. See on ette nähtud TUSGi artikliga 144: „1. Kui menetluses, kuhu on kaasatud pankrotivara, teeb nimetatud kohtunik määruse, mis tõendab menetluskulude katmiseks vajalike vahendite puudumist, loetakse, et pankrotivara vastab tasuta õigusabi saamise tingimustele, võttes arvesse konsolideeritud seaduse selles osas sätestatud norme, välja arvatud normid, mis välistavad tasuta õigusabi andmise.“

TUSGi artikli 76 kohaselt võidakse tasuta õigusabi anda kõigile isikutele, kelle maksustatav tulu ei ületa vastavalt viimasele tuludeklaratsioonile 12 838,01 eurot. TUSGi artiklis 77 on sätestatud, et tasuta õigusabi puhul kohaldatavaid sissetuleku piirmäärasid kohandatakse iga kahe aasta tagant vastavalt ISTATi avaldatavatele andmetele tarbijahinnaindeksi muutuste kohta.

TUSGi artikli 76 lõike 4-*quater* kohaselt on kohtumenetluses mis tahes rollis osalevatel välisriigi kodanikest saatjata alaealistel õigus saada teavet võimaluse kohta valida usaldusväärne advokaat, sealhulgas 4. mai 1983. aasta seaduse nr 184 (muudetud redaktsioonis) artikli 3 lõike 1 kohaselt talle määratud eestkostja või vanemlikult vastutava isiku kaudu ning taotleda kohaldatavate õigusaktide alusel tasuta õigusabi menetluse mis tahes etapis või astmes. TUSGi artikli 76 lõikes 4-*quater*.1 on sätestatud, et alaealistel või täisealistel lastel, kes ei ole majanduslikult iseseisvad ja on kaotanud vanema sellise mõrva tagajärjel, mille on toime pannud vanema abikaasa (olenemata sellest, kas nad elavad lahus või on lahutatud), vanema registreeritud partner (isegi kui registreeritud kooselu on lõppenud) või isik, kellel on või on olnud vanemaga pikaajaline lähisuhe, mis hõlmab kooselu, võib olla õigus tasuta õigusabile, sealhulgas erandina seaduses sätestatud sissetuleku piirmääradest. Erandkorras kohaldatakse seda õigust asjaomasele kriminaalmenetlusele ja kõikidele süüteost tulenevatele tsiviilkohtumenetlustele, sealhulgas täitemenetlustele.

Tasuta õigusabi saamiseks peab õigustatud isik esitama taotluse pädevale advokatuurile (TUSGi artikkel 78). Taotluse võib esitada ükskõik millises kohtumenetluse etapis, kuid enne selle lõppu. Taotluse suhtes teeb otsuse territoriaalse pädevusega advokaatur (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*, COA) (TUSGi artikkel 126), kuid lõpliku otsuse teeb kohtuasja arutav kohus (TUSGi artikkel 136).

Kui tasuta õigusabi taotlust ei rahuldata, saab vastava otsuse edasi kaevata TUSGi artikli 99 alusel.

Tasuta õigusabi tagasivõtmise otsuse kohta saab vastuväite esitada TUSGi artikli 170 alusel.

Tasuta õigusabi saajad saavad advokaadi valida selleks otstarbeks koostatud nimekirjas loetletud advokaatide hulgast ning nad vabastatakse kõigi menetluskulude kandmisest (vt TUSGi artikkel 131).

Teisisõnu katab riik kulud, mida tasuta õigusabi saaja peaks muul juhul kandma, nagu advokaadi- ja eksperditasud ning muud menetluskulud (nt tsiviilkohtumenetlustes hagi esitamisel tasutav riigilõiv, ärakirjade ja tõendite väljastamise tasud, kindlasummalised ettemaksud dokumentide kätetoimetamiseks kohtu taotlusel).

5. Elektroonilised makseviisid

Telemaatikateenuste portaalis (PST) on avaldatud internetimaksete üldjuhend ([vademecum sui pagamenti telematici](#)).

Neid internetipõhiseid makseviise saavad kasutada ka teiste ELi liikmesriikide elanikud, kes ei ela Itaalias ja kellel ei ole kontot Itaalias asuvas pangas või postiasutuses, arvestades et need meetodid on kättesaadavad ka registreerimata krediitkaardiomanikele.

6. Teade detsentraliseeritud IT-süsteemi varajase kasutuselevõtu kohta

Praeguse seisuga ei kasuta Itaalia detsentraliseeritud süsteemi. Käimas on aga tehniline töö, et võimaldada mõistlikult lühikese aja jooksul ja igal juhul määruks kummagi osa kohta sätestatud tähtaegadeks kasutada detsentraliseeritud süsteemi järgmiste määruks viidatud õigusaktide puhul: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (II lisa punkt 10); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus (I lisa punkt 3); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (I lisa punkt 10), et rakendada artiklit 25.

7. Teade videokonverentside varajase kasutuselevõtu kohta tsiviil- ja kaubandusajades

Itaalia hindab võimalust rakendada artiklit 5 (milles käsitletakse videokonverentsi kasutamist tsiviil- ja kaubandusajades) määruks sätestatud tähtaegade jooksul kooskõlas eespool kirjeldatud menetlustega, olgugi et riigis on juba kasutusele võetud sobivad videokonverentsi süsteemid, millel on eelmistes punktides kirjeldatud

omadused ja mis praeguse seisuga vastavad täielikult riigisisestele õigusnormidele.

8. Teade videokonverentside varajase kasutuselevõtu kohta kriminaalasjades

Itaalia hindab võimalust rakendada artiklit 6 (milles käsitletakse videokonverentsi kasutamist kriminaalasjades) määruses sätestatud tähtaegade jooksul koosõlas eespool kirjeldatud menetlustega, olgugi et riigis on juba kasutusele võetud sobivad videokonverentsi süsteemid, millel on eelmistes punktides kirjeldatud omadused ja mis praeguse seisuga vastavad täielikult riigisisestele õigusnormidele.

■ Viimati uuendatud: 09/04/2026

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.